

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Historický ústav FF UHK

Akad. rok 2022/2023

Autor práce: Kristýna Remešová

Studovaný program a ročník:

Prezentace a ochrana kulturního dědictví – 3. ročník

Název práce: Působení Jaroslava Helferta v poválečném období na Rychnovsku

Vedoucí práce: PhDr. Zdeněk Zahradník

Oponent práce: prof. PhDr. Ondřej Feleman, CSc.

Kristýna Remešová se ve své bakalářské práci rozhodla věnovat působení významné osobnosti českého muzejnictví a památkové péče PhDr. Jaroslavu Helfertovi a soustředit se na opomíjenou východočeskou fázi jeho života v době po druhé světové válce. Helfert tehdy výrazně zasáhl do života nevelkého městečka Potštejna a následně i celého rychnovského okresu, když tam přesídlil z Brna po té, co byl jako dlouholetý ředitel Moravského zemského muzea penzionován. Velmi rázně vstoupil do místního dění, začal se věnovat pořádání zámeckého i obecního archivu, studiu místní historie hradu, zámku, plátenictví a aktivit hraběte de Chamaré včetně hledání podkladů v podzemí hradní zříceniny. Zahájil vlastním úsilím evidenci památek, podpořil založení muzea, založil vlastivědný kroužek a zasloužil se o rozmach konzervátorské péče, působil také jako autor mnohačetných statí a článků k tématu jeho zájmu. V rozsáhlém pozůstalostním fondu po něm zůstala i svědectví jeho inventarizační a katalogizační práce v podobě souborů lístkových záznamů. Autorka ten to cíl bezesporu splnila, s přečtením práce se výrazně zpředměťuje obraz Helfertovy osobnosti, jeho působení v Potštejně a na Rychnovsku, jeho zásadního iniciačního a realizačního vkladu do historie, muzejní a památkářské práce tohoto malebného koutu Podorlicka.

Práce zahrnuje tři kapitoly, zásadní je kapitola druhá, která rozebírá všechny podstatné aktivity dr. Helferta, spojené jeho s archivářskou, muzejní, památkářskou a regionalistickou činností v Potštejně a na Rychnovsku. První kapitola stručně představuje životopisná data zkoumané osobnosti, její působení na Moravě a v Moravském zemském muzeu v meziválečném období a její zapojení do odboje a následné válečné strádání. V třetí nejkratší kapitole autorka zachycuje publikační

aktivity dr. Helferta. Text je uveden úvodem, který mohl poněkud více představit jak pramennou základnu, tak použitou literaturu. Závěr shrnuje získané poznatky a přehledně hodnotí Helfertovu práci pro rychnovský region a zejména Potštejn i jeho nepochybný přínos pro jeho poznání a uchování památek. Snad mohlo být větou či dvěma ještě více zdůrazněno, jak užitečně přispěl k zahájení procesu rekonstrukce hradní zříceniny, jak se jeho zásluhou rozvinula péče o památky v celém okrese a jak objevně pro historii manufakturního průmyslu působilo odkrývání nesmírně cenných archiválií uložených v zámeckém archivu. Součástí práce je seznam literatury a pramenů, seznam příloh a foto přílohy. Seznam zkratk zahrnuje některé běžné jazykové či obecně používané zkratky, které není třeba uvádět (např., apod., atd., tzv., dr.), další jsou sice uvedeny (MNV), ale následně jsou znovu vysvětleny při odkazu v poznámce.

Dvě připomínky mám jednak k záznamu citací zbytečně opakovaným v plném rozsahu, ačkoliv na místě je krácení, jednak k oddílu Literatura a prameny. Prameny by měly být uvedeny před literaturou a zařadil bych k nim i Helfertovy publikované i nepublikované práce. Navíc použitý způsob záznamu pramenů není obvyklý. Uvádět na prvním místě místo uložení a potom teprve vlastní pramen oslabuje přehlednost odkazu.

Ze stylistického hlediska lze hodnotit sloh práce jako čtivý, jen místy se objevují drobné „přešlapy“. K dalšímu vylepšení by prospělo, kdyby autorka nepoužívala tak často příslovce místa zde, které lze nahradit jiným slovem, anebo je zcela vynechala, pokud jen takto zdůrazňuje příslušnost k objasňovanému sdělení. Stejně tak by při větší pozornosti bylo možné neopakovat tytéž informace, nadto v krátkém odstupu. Jako příklady lze zmínit nástup dr. Helferta do Moravského zemského muzea, přenesení archivu do kulturního domu v Potštejně, přičlenění Památníku Jiráskova Pokladu k rychnovskému muzeu, jmenování J. Helferta konzervátorem Státního ústavu památkové péče v Rychnově nad Kněžnou. Ve všech těchto případech došlo ke zbytečnému zdvojení, když je obsah věty naprosto shodný.

Pokud jde gramatiku, častější pochybení vykazuje K. Remešová pouze u skloňování podstatných jmen, kde se objevují nesprávné pádové koncovky (s. 22 – *vedoucí semináře dějin umění Alberta Kutala* – koncovka 2. p. chybí; s. 30 – nesprávně *Janem Ludvík Harbuvaalem*; s. 31 – *spisy z panství novohradské ...* – opět chybí koncovka 2. p.; s. 42 – *pořízení příslušných orientační a výstražných tabulek*, s. 51 – *v Muzeum a galerii*). V zásadě jsou to chyby lehce odstranitelné pečlivěji provedenou závěrečnou korekturou textu. Totéž platí o překlepu v datu úmrtí prof. Glücklicha (1850, správně 1950 na s. 16), horší už je hrubka *Helfertovi činnosti* na s. 24). Vcelku je však i z toho hlediska práce na velmi dobré úrovni.

Předloženou bakalářskou práci mohu přes všechny drobné výhrady považovat za zdařilý pokus pohlédnout na historii Potštejna a širšího Rychnovska prostřednictvím poznání působení výrazné osobnosti českého muzejnictví a regionalistiky dr. Jaroslava Helferta. Autorka prokázala potřebné schopnosti, dokonce v hlubší míře, než je dnes

běžné. Mám proto za to, že by K. Remešová měla ve studiu historie pokračovat v rámci navazujícího magisterského oboru. Její text požadavkům na závěrečnou práci v bakalářském studiu vyhovuje, a lze ho k obhajobě plně doporučit. Hodnotím ji stupněm

V Praze 17. ledna 2024

prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.